

Ido Aka Ná Ntunyere — Nke Ise

Mkpughe nke Odum nke Agburu Juda: Ighota Ihe Nrupuata Mmechi nke Esemokwu Ukwu ahụ

Jeff Pippenger
2023-08-08

N'akuku Akwukwo Nso ahụ anyị ka na-atule, nke na-ekwu okwu banyere Kraịst dika mmuo ozi ahụ n'ime Mkpughe iri nke na-aridata, Kraịst dika mmuo ozi di ike na-akowa "oru nke O na-aru n'ime ihe nkiri mmechi nke nnukwu ogo ahụ ya na Setan." "Onodu" Kraịst were mgbe O tinyere ukwu aka nri Ya n'elu oke osimiri na ukwu aka ekpe Ya n'elu ala akoro "na-egosi ike na ochichi kasinu Ya n'elu uwa nile." Mgbe Kraịst tiri mkpu "n'oke olu," O "tiri mkpu" "dika mgbe odum na-ebigbo."

Kraịst ga-egosiputa ike Ya nile n'"ihe nkiri mmechi nke nnukwu esemokwu ahụ," ma mgbe Kraịst na-egosiputa ike Ya nile, O na-eme ya dika Odum nke ebo Juda.

"A na-egosi Jon Onye Nzoputa n'ihu ya n'okpuru ihe nnochianya nke 'Odum nke ebo Juda' na nke 'Nwa-aturu di ka a ga-asị na e gburu ya.' Mkpughe 5:5, 6. Ihe nnochianya ndi a na-anochi anya njikota nke ike nile na ihunanya nke irara onwe onye n'aja. Odum nke Juda, nke di egwu nke ukwu nye ndi juru amara Ya, ga-abu Nwa-aturu nke Chineke nye ndi na-erube isi ma burukwa ndi kwesi ntukwasi obi." Oru Ndi-Ozi, 589.

Ngosiputa nke Kraịst di ka Odum nke ebo Juda na-eme ka oru Ya puta ihe n'ime banyere ma imechi ma imeghe amuma Akwukwo Nso, dika oge nso Ya si di. Tupu oge nnwale mmadu emechie, mgbe "oge ahụ adila nso," a ga-enwe mmeghe nke otu eziokwu puru iche nke Akwukwo Nso nke na-akowaputa "ihe ndi aghaghi ime n'oge na-adighi anya."

Mkpughe nke Jisus Kraịst, nke Chineke nyere ya, iji gosi ndi ohu ya ihe ndi ga-emezu n'oge na-adighi anya; o wee zipu ya, mee ka a mara ya site n'aka mmuo-ozu ya nye ohu ya Jon: onye gbara ama banyere okwu Chineke, na banyere ama Jisus Kraịst, na banyere ihe nile o huru. Onye goziri agozi ka o bu bu onye na-agu ya, na ndi na-anu okwu amuma a, na-edebekwa ihe ndi e dere n'ime ya: n'ihu na oge ahụ di nso. Mkpughe 1:1-3.

Mgbe "oge" ahụ nke di "nso" rutere n'eziokwu n'akuko ihe mere eme, a na-ekwuputa ngozi n'elu ndi na-agu, ndi na-anu "ma na-edebe ihe ndi ahụ e dere n'ime ya." Ozi puru iche ahụ bu ozi dabere n'oge, nke a puru imata naani mgbe "oge ahụ di nso." Ya bu—n'oge ahụ, ma o bughu tupu ya—ndi mmadu ga-enwe ike igu, inu "ma debe ihe ndi ahụ e dere" n'akwukwo Mkpughe. Mgbe "oge ahụ di nso," ngozi ahụ e kwuru n'elu ndi "na-agu", ndi "na-anu" "ma na-edebe ihe ndi ahụ e dere n'ime ya" na-adako n'otu ahiri na mmeghe nke akwukwo Daniel n'oge "ogwugwu."

Ma gi onwe gi, O Daniel, mechie okwu ndi a, ma kaa akwukwo ahụ akara, ruo oge ogwugwu: otutu ga-agahari ebe a na ebe ahụ, amamihe ga-abakwa uba. Daniel 12:4.

“Ndi ọtutu” ahụ na-agba “ebe a na ebe ahu,” (nke na-anochi anya omumu nke Okwu Chineke) na-eme nke a n’oge “ogwugwu” mgbe a na-emege “okwu” ndi ahụ e “mechibidoro” n’ime “akwukwo” Daniel. Ma e nwere klas ozo nke umu agboghona na-amaghi nwoke na-agba ebe a na ebe ahu ozugbo mgbe iwu ubochi Sonde gasiri na United States.

Lee, ubochi ndi ahụ na-abia, ka Onye-nwe Chineke na-ekwu, mgbe M ga-eziga oké unwu n’ala ahụ; o bughị unwu achicha, ma o bu akpiri ikpo nku n’ihi mmiri, kama o bu nke inu okwu nile nke Onye-nwe: Ha ga-awagharikwa site n’osimiri ruo n’osimiri, sitekwa n’ugwu ruo obuna n’owuwa-anyanwu; ha ga-agba oso ebe a na ebe ahụ icho okwu nke Onye-nwe, ma ha agaghi ahụ ya. N’ubochi ahụ ka umu agboghona mara mma na umu okorobia ga-ada mba n’ihi akpiri ikpo nku. Ndi ahụ na-anu iyi site na mmehie Sameria, ma na-asị, Chineke gi, O Dan, di ndu; na, Uzo Beersheba di ndu; obuna ha ga-ada, ha agaghi ebilikwa ozo ruo mgbe ebighi ebi. Amos 8:11–14.

Mmehie nke Sameria bu mmehie ahụ Ahab na Jezebel nochiri anya ya, Ahab na-anochi anya United States, Jezebel kwa uka Katolik. Jezebel, Ahab, na ndi amuma ugha n’oge ogurita ahụ ha na Ilaija mere n’Ugwu Kamel na-anochi anya iwu Sonde. N’oge ogurita ahụ, e nwere otu abuo nke ndi amuma na-adighi nsọ, ya bu, ndi amuma Beal na ndi nchujaja nke ahijia nsọ. Beal bu otu n’ime chi ndi a na-efe; nke ozo a na-efe n’ime ahijia nsọ bu Ashtarot. Beal bu chi nwoke, Ashtarot bukwa chi nwanyi. N’ibu onu, chi nwoke ahụ na-anochi anya ochichi, chi nwanyi ahukwa na-anochi anya uka.

Aka chi e guzobere na Dan ka e guzobere site n’aka eze mbu nke Sameria, bu Jeroboam, onye wuru nwa ehi olaedo n’ime Betel na Dan. Betel putara ulo Chineke, Dan putara ikpe, ma onu ha na-anochi anya njikota uka na ochichi, nke na-eme na United States tupu amalite ime ka idebe Ubochi Sonde buru iwu. Nwa ehi olaedo abuo ahụ bu ihe a nochiri anya ha site na nwa ehi olaedo nke Eron.

Nwa ehi bu anu ohia, oiyi e ji olaedo mee bukwa onyinyo, ya mere nwa ehi olaedo Eron, nakwa umu ehi olaedo abuo nke Jeroboam, na-anochi anya njiko nke uka na ochichi nke na-eme kpomkwem tupu e mee ka iwu ubochi Uka puta ihè n’ike na United States. N’ihe gbasara Jeroboam, obodo abuo ahụ na-enye akaebe nke abuo banyere ihe nnochianya nke njiko nke uka na ochichi, nke a kowara dika onyinyo nke anu ohia n’akwukwo Mkpughe.

Uzo Beersheba na-anochi anya ogbugba-ndu Abraham. Nkwa mbu e kwuru aha “Beersheba” di na Genesis iri abuo na otu, nke bu akuku Akwukwo Nso nke onyeozu Pol jiri megide ndi no n’oge ya bu ndi na-atu aro na a ghaghi irapara n’iwu emume na ibi ugwu ka a wee zoputa mmadu. Pol ji akuku ahụ ebe e nwere nkwaputa mbu nke Beersheba. O jiri akuko ahụ kwuo okwu banyere ogbugba-ndu abuo di iche iche ma na-emegeiderita onwe ha n’ime otu akuko ahụ. Pol ji nwa nwanyi ohu ahụ mutara (Ishmael) nochite anya ogbugba-ndu nke dabere n’ike mmadu, ma tunyere Ishmael na Aizik, onye o ji anochi anya ogbugba-ndu nke dabere n’ike Chineke. Akuku Akwukwo Nso a bu oge mbu e kwuru Beersheba, ma e mesia n’akuko ihe mere eme Pol jiri akuko ahụ kowaa onodu di n’akuko ndu ya onwe ya nke e gosiputarala n’akuko ihe mere eme nke Akwukwo Nso. Pol kwenyere ma kuzie na akuko ihe mere eme nke Akwukwo Nso na-emeghari onwe ya.

N'agbanyeghi na Pol ji akuku Akwukwo Nso a sitere na Jenesis iri abuo na otu gosi ogbugba ndu abuo na-emegiderita onwe ha, n'akuku ahụ e nwere ogbugba ndu abuo Chineke na Abraham gbara, ma ha abughi ogbugba ndu abuo ahụ Pol sitere n'akuko ahụ nweta. N'akuku ahụ Chineke kwere nkwa ozo imezu nkwa Ya nke ime Abraham nna nke otutu mba site n'aka Aizik, O kwerekwa nkwa na O ga-eme Ishmel nna nke nnukwu mba. Otu akuku Akwukwo Nso, ogbugba ndu anọ e zoro aka na ha, nke a bukwa oge mbu e kwuru banyere Biashiba n'Akwukwo Nso.

Ya mere o gwara Abraham, si, Chupu nwanji ohu a na nwa ya nwoke; n'ih na nwa nwoke nke nwanji ohu a agaghi eso nwa m nwoke, ya bu Aizik, buru onye nketa. Okwu a wee wute Abraham nke ukwu n'ih nwa ya nwoke ahụ. Chineke wee si Abraham, Ka o ghara iwute gi n'anya gi n'ih nwata ahụ, na n'ih nwanji ohu gi; n'ih niile Sarah gwara gi, gee nti n'okwu olu ya; n'ih na o bu n'Aizik ka a ga-akpo mkpuru gi. Ma kwa nwa nwoke nke nwanji ohu ahụ ka M ga-eme ka o buru mba, n'ih na o bu mkpuru gi. Abraham wee bilie n'ututu n'isi ututu, were achicha na otu akpa mmiri, nye Hega, dobe ya n'ubu ya, na nwa ahụ, wee zipu ya ka o laa: o wee gawa, na-awaghari n'ozara Bja-sheba. Jenesis 21:10–14.

Bia Shiba na-anochi anya ogbugba-ndu Abraham. N'otu isiakwukwo ahụ kpomkwem, Abraham mekwara ogbugba-ndu ya na Abimelek.

O wee ruo n'oge ahụ, na Abimelek na Fikol, onye-isi agha nke ndi agha ya, gwara Abraham okwu, si, Chineke nonyere gi n'ih niile i na-eme: ya mere ugbu a, jiri Chineke nuru m iyi ebe a na i gaghi eme m aghugho, ma o bu nwa m, ma o bu nwa nwa m: kama dika obioma ahụ m meworo gi, otu a ka i ga-emere m, na ala ebe i biri di ka obia. Abraham wee si, Aga m anu iyi.

Abraham wee baara Abimelek mba n'ih olu mmiri nke ndi ohu Abimelek jiri ike napu. Abimelek wee si, Amaghi m onye mere ih a; i gwaghikwa m ya, anukwara mghi banyere ya ruo taa.

Abram weere aturu na ehi, nye ha Abimelek; ha abuo wee gbaa ndu. Abram wee debe umu nne-aturu asaa nke igwe aturu ahụ n'ebe puru iche. Abimelek wee si Abram, Gini ka umu nne-aturu asaa ndi a putara, ndi i debere n'ebe puru iche?

O wee si, N'ih aturu-nwa-nwanji asaa ndi a ka i ga-anara n'aka m, ka ha buru ih ama nye m, na o bu m gwuru olulu a. N'ih ya ka o kporo ebe ahụ Bia-Seba; n'ih na n'ebe ahụ ka ha abuo nuru iyi. Ya mere ha gbara ndumodu ndu na Bia-Seba: mgbe ahụ Abimelek biliri, na Paikol, onye-isi agha nke usuu ya, ha wee laghachi n'ala ndi Filistia. Abraham wee ku oké ohia nta na Bia-Seba, ma kpokuo n'ebe ahụ aha nke Onyenwe anyi, Chineke ebighi ebi.

Abram wee biri di ka obia n'ala ndi Filistia otutu ubochi. Jenesis 21:22–34.

Bia Shiba bu akara nke ogbugba-ndu Chineke na Abraham. E nwere otutu akuko ogbugba-ndu e deputara n'ime Bible nke na-ejikota Bia Shiba na ogbugba-ndu Abraham. “Beer” putara olulu mmiri, “sheba” putakwara “asaa.” Sheba bu otu okwu Hibru ahụ a sughariri dika “ugboro asaa,” nke William Miller ghotara nke oma na o na-anochi anya amuma afọ puku abuo, nari ise na iri abuo n'ime Leviticus iri abuo na isii. O bu amuma mbu nke “oge” o choputara, o bukwa eziokwu ntola mbu e wepuru n'akuku na 1863. N'akuku Akwukwo Nso ahụ ebe a sughariri okwu “sheba” dika “ugboro asaa” n'amaokwu anọ di iche iche, a na-akpo ntaramahuhu Chineke ahụ nke “ugboro

asaa” na-anochi anya ya “ise okwu nke ogbugba-ndu m.”

Mgbe ahụ, Mụ onwe m ga-agakwa ije megide unu, meekwa ka ntaramahụhụ unu buru ugboro asaa ozo n’ihi mmehie unu. M ga-ewetakwara mma-agma n’ahụ unu, nke ga-abo obò n’ihi esemokwu ogbugba-ndu M; ma mgbe unu zokotara n’ime obodo unu, aga M eziga orja otiti n’etiti unu; a ga-enyefekwa unu n’aka onye iro. Levitikos 26:24, 25.

Okwu a sughariri dika “ugboro asaa” ma na-anochi anya “ese okwu” nke ogbugba ndu Chineke n’ime Levitikos iri abuo na isii, nke bu “sheba” di n’okwu ahụ Beer-sheba, ka a sugharikwara ugboro abuo n’akwukwo Daniel: otu ugboro dika “iyi” e dere n’iwu Mosis, na otu ugboro dika “obubu onu.” Ma “iyi” ahụ ma “obubu onu” ahụ ka a sughariri site n’okwu ahụ “sheba,” n’ihi na o bughị naani na o putara ‘asaa,’ kama o gunyekwara echiche nke ogbugba ndu ma o bu “iyi” nke, o buru na e mebie ya, na-amiputa “obubu onu.”

Ee, Izrel nile emebiwokwa iwu gi, obuna site n’ihapu ya, ka ha wee ghara irubere olu gi isi; ya mere, a wusawo obubu onu ahụ n’elu anyi, na iyi ahụ e dere n’iwu Mosis, ohu Chineke, n’ihi na anyi emehiewo megide ya. Daniel 9:11.

Okwu ahụ bu “sheba” ma o bu asaa, nke nochiri anya umu aturu asaa e nyere n’otu olulu mmiri na Beersheba, na-anochi anya ogbugba ndu ahụ. Ma ogbugba ndu Chineke, ma o bu iyi Ya, na-ekwu na ndi na-erube isi ga-adi ndu, ebe ndi na-adighi erube isi ga-anwu.

Biashiba na-anochi anya ogbugba-ndu nke okwukwe Abraham na-anochite anya ya. Ya mere, mgbe “umu agboghọ na-amaghi nwoke mara mma” nke Amos isi nke asato, ndi bukwa “umu agboghọ na-amaghi nwoke ndi nzuzu” nke Matiu iri abuo na ise, ndi bukwa “ndi ajo omume” nke Daniel iri na abuo, na-anu iyi “n’aha mmehie Sameria,” ha na-anu iyi nkwado nye akara Jezebel (papacy) bu onye ya na Ehab (United Nations) meworo ikwa iko, nakwa onye na-achikwa onyinyo anu ohia ahụ (United States).

Mgbe otu ndi ahụ kpomkwem a kporo “umuagboghọ mara mma” na-asi, “Chi gi, O Dan, di ndu,” ha na-akpo isi ala nye onyinyo olaedo nke nwa ehi, dika ndi ama abuo (Eron na Jeroboam) kowara ya. Nwa ehi olaedo ahụ na-anochi anya onyinyo nke anu ohia ahụ, nke bu njikota nke uka na ochichi.

Mgbe ndi-amaghi nwoke ahụ kporokwuo na “uzo” nke Bia-shiba “na-adi ndu,” okwu ahụ bu “uzo” putara “uzo.” Nke a bu kpomkwem otu okwu ahụ e ji amata “uzo” nke “uzo ochie” n’ime Jeremaia 6:16. Ndi-amaghi nwoke ahụ na-ekwu na obuna n’agbanyeghi na ha akporo isi nye oyiyi nke anu ohia ahụ ma nata akara nke ikike ya, na ha ka bu umu Abraham. Ha na-agba oso n’ujo gaa n’ihu na azu n’Okwu Chineke, na-achọ ozi ahụ nke “owuwa anyanwu” na “ugwu” na-anochi anya ya, na site “n’oke osimiri ruo n’oke osimiri,” ma ka na-azoro na ha bu ndi Seventh-day Adventist, ma oge agafela.

Ma ozi sitere n’owuwa anyanwu na sitere n’ugwu ga-enye ya nsogbu: ya mere o ga-apu na iwe di ukwu ibibi, na ikpochapu otutu mmadu kpmkpam. O ga-akwa ulokwu nke obi eze ya n’etiti osimiri di iche iche n’ugwu nsọ ahụ di ebube; ma o ga-abia na njedebe ya, o dighikwa onye ga-enyere ya aka. Daniel 11:44, 45.

Ndị ahụ bụ ụmụ agboghọ na-amaghị nwoke na-achọ ozi nke amaokwu abụọ ndị a gara aga. Ozi ịdọ aka ná ntị ikpeazụ nke e meghere akara ya n'oge ọgwụgwụ na 1989, mgbe, dịka e si kọwaa ya na Daniel iri na otu, amaokwu nke iri anọ, “mba dị iche iche” ndị nọchiri anya Soviet Union mbụ ka papacy na United States sachapụrụ, na-akọwapụta mbilite na ọdịda ikpeazụ nke papacy. N'ime amaokwu abụọ a, ozi nke ọwụwa anyanwụ na ugwu nọchiri anya na-ewe eze ugwu ahụ (poopu) iwe, mkpagbu ikpeazụ amalitekwa, ọ na-agwụ na amaokwu nke iri anọ na ise mgbe papacy kuru “ụlọikwuu” ndị ahụ, nke sitere n'okwu Hibru pụtara “ụlọikwuu,” (ụlọikwuu bụ akara nke chọọchị), ma ọ bụ “ụlọikwuu” nke “ụlọ eze” ya, nke nọchiri anya alaeze. Ebe ọ na-edobe ụlọikwuu ahụ nke na-anọchite njikọ chọọchị na alaeze, ma ọ bụ, dịka Jọn kporo ya n'Akwukwọ Mkpughe, onyinyo nke anụ ọhịa ahụ, dị “n'etiti osimiri dị iche iche,” n'ụdị ọtụtụ. Ụmụ agboghọ mara mma na-amaghị nwoke na-achọ ozi ịdọ aka ná ntị ikpeazụ nke amaokwu nke iri anọ na anọ na nke iri anọ na ise nke Daniel iri na otu nọchiri anya, ma n'amaokwu na-esote ozugbo Michael ebili, oge amara emechie. Ma n'oge ahụ Amos 8:14 na-ekwu na ụmụ agboghọ mara mma na-amaghị nwoke ahụ “ga-ada, ha agaghịkwa ebili ọzọ ruo mgbe ebighị ebi.”

Mgbe ụmụ agboghọ ndị ahụ mara mma na-azoro na ha bụ Seventh-day Adventists n'oge ahụ kpomkwem ha na-ehulata isi nye onyinyo anụ ọhịa ahụ, Jọn na-anọchite ha anya dị ka ndị Juu na-ekwu na ha bụ ndị Juu ma ha abughị. Ha na-azoro na ha bụ ụmụ Abraham, ma ha na-agma ụgha.

Lee, aga m eme ka ndị si n'ụlọ nzuko Setan, ndị na-asị na ha bụ ndị Juu ma ha abughị, kama ha na-agma ụgha—lee, aga m eme ka ha bịa kpoọ isiala n'ihu ụkwụ gị, ma mara na ahụworo m gị n'anya. Mkpughe 3:9.

Ha anabatala akara nke ọchịchị papa, ma otu a ka ha nabatakwarà àgwà ya. Ha na-ekwu na ha bụ ndị Juu, ma ọ bụ na ha na-ekwu na ha bụ ndị Adventist na-edebe ụbọchị izu ike, ma n'oge ahụ ha nwere àgwà papa, onye n'etiti ihe ndị ọzọ nọ ọdụ “n'ụlọ nsọ nke Chineke.” Ha na-ekwu na ha bụ ndị Adventist, ma ọ bụ na ha na-ekwu na ha nọ n'ụlọ nsọ Adventist, ma ha abughị ndị Adventist karịa ka papa bụ Onye Kraịst.

Ndị ahụ na-agba “gaa n'ihu ma laa azụ” na-achọ “okwu nke Onyenwe anyị” abughị “ndị amamihe” ahụ a kọwara n'akwukwọ Daniel—kama a na-akọwapụta ha dịka “amaghimihie.” O doro anya na ndị ahụ na-awaghari awaghari, aguu na-agu ha, akpiri na-akpokwa ha nku n'amaokwu ndị ahụ anaghị “aghota” “okwu nke Onyenwe anyị,” n'ihu na ha na-achọ kpomkwem ihe ahụ n'amaokwu ndị ahụ. Okwu nke Onyenwe anyị nke a na-ekpughe obere oge tupu oge ebere emechie bụ Mkpughe nke Jizọs Kraịst, ndị nzuzu, ndị ajọ omume ma ọ bụ “amaghimihie mara mma” bukwa ndị ahụ na-aghota n'ụbọchị mmụba nke ihe omuma sitere n'akwukwọ Daniel. Ha enweghị mmanụ dị mkpa iji soro gaa n'ihu ruo n'alumdi na nwunye ahụ, dịka Matiu na-akuzi.

“Nnụnwụ ahụ” bụ mmechi oge amara. “Ụmụ agboghọ na-amaghị nwoke” nke Emos, ndị na-achọ achicha (Okwu Chineke) na mmiri (Mmụọ Nso) n'amaokwu ndị ahụ, bụ “ndị ajọ omume” nke Daniel ndị na-adighi “aghota.” Ha bụ ụmụ agboghọ ndị nzuzu nke Matiu, ndị na-achọ Mmụọ Nso, nke, n'onu ndị àmà atọ, na-akọwa onu ndị ahụ ghotara na ohere ha iji kwadebe maka alumdi na nwunye agafewo, nakwa na ha enweghị uwe ha ga-eyi gaa n'oriri agbamakwukwọ ahụ, n'ihu na ha juru “inu” ozi pụrụ iche nke a na-ekpughe ugbo a. Site n'oge a na-ekpughe ozi pụrụ iche ahụ, ruo

na mmechi oge amara, bu oge oku ikpeazu maka nzoputa. Ibata n'oge ahụ na-enweghi nkwaadebe bu ikwadebe inu okwu ndi a, "Akala aka!"

"E nwere uwa nke di n'onodu ajo omume, n'ime aghughu na nduhie, n'okpuru nno onyinyo onwu,—na-arahu ura, na-arahu ura. Onye ka mkpuru obi ha na-enwe ihe mgbu ime ka e teta ha? Olu ole ka puru iru ha? E buruwo uche m gaa n'odinihu, mgbe a ga-enye ihe iriba ama ahụ. 'Lee, Onye Nwunye na-abia; punu ka unu gaa izute ya.' Ma ufodu gaara egbu oge inweta mmanu iji mejuputa oriona ha, ma o ga-adikwa ha n'oge gafere oke ihu na agwa, nke mmanu ahụ nochiri anya ya, apughi inyefe ya n'aka onye ozo." Review and Herald, February 11, 1896.

Ahiri amuma nke a na-anochi anya site n'ilu umuagboghohi iri ahụ na-eji mmanu anochi anya agwa, ma "mmanu olaedo" na "mmanu nsọ" na-anochikwa anya ozi nke "Mmuo Chineke."

"Ndi ahụ e tere mmanu, ndi guzo n'akuku Onyenwe nke uwa nile, nwere onodu ahụ e nyere Setan n'oge gara aga di ka cherub na-ekpuchi ekpuchi. Site n'aka ndi nsọ di ndu gbara ocheeze Ya gburugburu, Onyenwe na-edobe nkwurita okwu na-adigide adigide n'etiti Ya na ndi bi n'uwa. Mmanu olaedo ahụ na-anochi anya amara nke Chineke ji eme ka oku ndi kwere ekwe na-enweta ihe ha ga-eji na-enwu, ka ha ghara ima jijiji ma gbanyuo. O buru na o bughu na a na-awusa mmanu nsọ a site n'elugwe n'ozu nke Mmuo Chineke, ndi oru nke ajo omume ga-enwe njikwa zuru ezuru n'ebe umu mmadu no."

"A na-emegbu Chineke mgbe anyi anaghi anabata nkwurita okwu ndi O na-ezigara anyi. N'otu a ka anyi siaju mmanu-olaedo ahụ nke O ga-awunye n'ime mkpuru obi anyi ka e wee nyefee ya ndi no n'ochichiri. Mgbe oku ahụ ga-abia, 'Lee, nwoke na-alu nwanyi na-abia; putanu izute ya,' ndi na-anabatabeghi mmanu nsọ ahụ, ndi na-echekwabeghi amara Kraist n'ime obi ha, ga-achoputa, dika umu agboghohi amaghi ihe ahụ, na ha adighi njikere izute Onyenwe ha. Ha enweghi, n'ime onwe ha, ike inweta mmanu ahụ, ndu ha wee buru mkpomkpo ebe. Ma o buru na a riu maka Mmuo Nso nke Chineke, ma o buru na anyi ariosie ike, dika Mozis mere, 'Gosi m ebube gi,' a ga-awusa ihunanya Chineke n'obi anyi. Site n'okpokọ olaedo ndi ahụ, a ga-enyefe anyi mmanu-olaedo ahụ. 'O bughu site n'ike, ma o bu site n'ike mmadu, kama site na Mmuo m, ka Jehova nke usuu ndi agha kwuru.' Site n'inata uzari na-enwu gbaa nke Anyanwu nke Ezi Omume, umu Chineke na-enwu dika ihu n'uwa." Review and Herald, July 20, 1897.

Ndi ahụ na-agba "gaa azu, gaa n'ihu" n'akwukwo Amos na-agbakwunye n'ihe-ama nke na-akowaputa otu ndi Seventh-day Adventist ahụ juru ibu oru ha nke "ighota" ozi puru iche sitere n'akwukwo Mkpughe nke a na-ekpughe mgbe "oge ahụ di nso."

"Ugbu a ka anyi no n'oge di oke ize ndu, o dighikwa onye o bula n'ime anyi kwesiri idi nwayo n'ichu nkwaadebe maka obibia Kraist. Ka onye o bula ghara iso ihe atu nke umu agboghohi amaghi ihe, were chee na o ga-adi nchebe ichere ruo mgbe oge nsogbu ahụ bira tupu o nweta nkwaadebe nke agwa ga-eme ka o guzoro n'oge ahụ. O ga-abu oke odachi ichu ezi omume nke Kraist mgbe a kporo ndi obia ka ha bata ma nyochaa ha. Ugbu a bu oge iyi ezi omume nke Kraist,—uwe agbamakwukwo ahụ nke ga-eme ka i buru onye kwesiri ekwesiri ibanye n'oriri agbamakwukwo nke Nwa Aturu ahụ. N'ilu ahụ, a kwara umu agboghohi amaghi ihe di ka ndi na-ario mmanu, ma ha enwetaghi ya n'ihu ario ha. Nke a bu akara nke ndi na-akwadoghi

onwe ha site n'izulite agwa ga-eguzo n'oge nsogbu. O di ka a ga-asị na ha gara n'ebe ndi agbata obi ha no ma si, Nyenu m agwa unu, ma o bughị ya, aga m ala n'iyi. Ndi ahụ nwere amamihe enweghi ike ikekorita mmanu ha nye orioma ndi umu agboghọ amaghi ihe nke na-enwu enwu ntakiri. Agwa abughị ihe e nwere ike ibufe n'aka onye ozo. A naghị azuta ya ma o bu ree ya; o bu ihe a ga-enweta. Onyenwe anyi enyela onye o bula ohere inweta agwa ezi omume n'ime awa nile nke oge ebere; ma O hazibeghi uzọ nke otu onye mmadu ga-esi nyefee onye ozo agwa ahụ o zulitere site n'igafe ahumahu siri ike, site n'imụ ihe n'aka Onye Ozizi Ukwu, ka o wee nwee ike igosi ndidi n'okpuru onwunwa, ma jiri okwukwe ruo oru nke ga-eme ka o wepu ugwu nke ihe na-apughị ime. O gaghị ekwe omume inyefe isi oma nke ihunanya,—inyefe onye ozo idi nwayoo, amamihe n'omume, na ntachi obi. O gaghị ekwe omume ka otu obi mmadu wusa n'ime nke ozo ihunanya nke Chineke na nke mmadu.”

“Ma ubochi ahụ na-abia, o dikwa nso n'ebe anyi no, mgbe a ga-ekpughe akuku o bula nke agwa site n'onwunwa puru iche. Ndi ga-anogide na-eguzosi ike n'ezi ukpuru, ndi ga-egosiputa okwukwe ruo ogwugwu, ga-abu ndi egosila na ha bu eziokwu n'okpuru ule na onwunwa n'oge ndi gara aga nke oge amara ha, ma kpuputa agwa yiri nke Kraist. O ga-abu ndi zulitere mmata chiri anya banyere Kraist, ndi, site n'amamihe ya na amara ya, bu ndi sonyere n'odidi nke Chukwu. Ma o dighi mmadu obula nwere ike inye onye ozo nraranye obi, na ezi agwa nke uche, ma mejuputa erughi eru ya site n'ike omume oma. Anyi nwere ike ime nnukwu ihe, onye obula n'ime anyi maka ibe ya, site n'inye ndi mmadu ihe atu yiri nke Kraist, ma si otu a metuta ha ka ha gakwuru Kraist maka ezi omume ahụ na-enweghi ya ha enweghi ike iguzo n'ikpe. Ndi mmadu kwesiri iji ekpere tlee okwu a di mkpa nke iwulite agwa, ma kpuputa agwa ha di ka ihe nlereanya nke Chukwu si di.” The Youth's Instructor, January 16, 1896.